

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«20» вересня 2023 року

№ 60/16-рк/к

м. Київ

КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ»
«інформація доступ до якої
обмежено»

*Про припинення дій, що містять ознаки
порушення законодавства про захист
економічної конкуренції, усунення причин
виникнення цього порушення і умов,
що йому сприяють*

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

(1) Дії комунального підприємства «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» Боярської міської ради, які полягають у відмові від укладання індивідуальних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах Боярської міської територіальної громади Фастівського району Київської області, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Підприємства, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цих ринках.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

(2) Суб'єктом господарювання, якому надаються рекомендації, є комунальне підприємство «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» Боярської міської ради (***«інформація доступ до якої обмежено»***; ідентифікаційний код юридичної особи ***«інформація доступ до якої обмежено»***) (далі – КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», Підприємство), що діє на підставі статуту, затвердженого рішенням від ***«інформація доступ до якої обмежено»*** № ***«інформація доступ до якої обмежено»*** чергової 39 сесії VII скликання Боярської міської ради Києво-Святошинського району Київської області.

(3) Підприємство є юридичною особою, яке має самостійний баланс, розрахунковий рахунок в установі банку, печатку, штампи, бланки зі власною назвою та інші реквізити.

(4) Основним видом діяльності КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» є ***«інформація доступ до якої обмежено»*** (код за КВЕД ***«інформація доступ до якої обмежено»***).

(5) КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» (фактична адреса місцезнаходження якого знаходиться за адресою: ***«інформація доступ до якої обмежено»***) здійснює свою

діяльність на території Боярської міської територіальної громади Фастівського району Київської області.

(6) Боярська міська територіальна громада утворена у 2020 році, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від *«інформація доступ до якої обмежено»* № *«інформація доступ до якої обмежено»* «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Київської області».

(7) До складу Боярської міської територіальної громади (далі – Боярська міська ТГ) входить *«інформація доступ до якої обмежено»* населених пунктів, а саме: *«інформація доступ до якої обмежено»*.

(8) Тобто, КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(9) Північним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), з метою виконання завдань покладених Законом України «Про Антимонопольний комітет України», здійснювався державний контроль за дотримання КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення мешканцям будинків № *«інформація доступ до якої обмежено»*.

(10) Під час здійснення вищевказаного контролю Відділенням було направлено до КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» вимоги про надання інформації від *«інформація доступ до якої обмежено»* № *«інформація доступ до якої обмежено»* та від *«інформація доступ до якої обмежено»* № *«інформація доступ до якої обмежено»*.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

(11) Визначення становища КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах Боярської міської ТГ Фастівського району Київської області, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Підприємства, здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(12) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(13) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

(14) Під час визначення об'єктів аналізу Відділення виходило з того, що підставою для надання цих рекомендацій стало виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» за результатами здійснення Відділенням державного контролю за дотриманням цим суб'єктом господарювання законодавства про захист економічної конкуренції під час надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(15) Тобто, об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- суб'єкт господарювання – КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ»;
- товар – послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Інша господарська діяльність Підприємства, крім надання вказаних послуг, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи.

(16) Згідно з пунктом 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(17) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

4.2.2. Споживчі характеристики

(18) Відповідно до Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

(19) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» *житлово-комунальні послуги* - результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.

(20) Законом України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення віднесено до комунальних послуг.

(21) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»:

- *централізоване питне водопостачання* - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
- *централізоване водовідведення* - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

(22) Основною споживчою характеристикою послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є їх надання суб'єктами господарювання, які мають

діючі водопровідно-каналізаційні мережі, що їм належать або ними використовуються (експлуатуються).

4.2.3. Умови споживання та умови реалізації

(23) Умови споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначені Законами України «Про житлово-комунальні послуги», «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690, Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190.

(24) Зокрема, умовами споживання є:

- необхідність виконання технічних умов на підключення об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення;
- експлуатація, ремонт та усунення аварійних ситуацій на об'єктах/мережах водопостачання та водовідведення, які належать споживачу (перебувають у користуванні), власними силами або із залученням інших суб'єктів господарювання;
- надання інформації виконавцю послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення щодо проведення ремонтних робіт, які можуть вплинути на стан централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- забезпечення доступу представників виконавця послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для обстеження стану та виконання умов водопостачання та водовідведення споживача, пломбування та зняття показів вузлів/засобів обліку;
- виконання умов зберігання та забезпечення цілісності вузлів/засобів обліку, пломб та індикаторів впливу магнітного поля; невтручання у роботу вузлів/засобів обліку;
- дотримання обсягів, складу та якості стічних вод, що скидаються до системи централізованого водовідведення, умов договору та вимог нормативних документів у сфері водовідведення стічних вод.

(25) Не допускається будь-яке самовільне приєднання об'єктів водоспоживання до діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (включаючи приєднання до будинкових вводів, внутрішньобудинкових мереж або до мереж споживачів).

(26) Споживачі, які приєднанні або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.

(27) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення підлягає ліцензуванню.

(28) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються із застосуванням певних інженерних мереж та згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

(29) КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – Київська область.

(30) Частиною першою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

(31) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та підпункту 5 пункту 50 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати, укладати та переукладати із споживачами договори відповідно до обраної моделі договірних відносин.

4.2.4. Ціна

(32) Згідно з частиною першою статті 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживач здійснює оплату за спожиті житлово-комунальні послуги щомісяця, якщо інший порядок та строки не визначені відповідним договором.

(33) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживач не звільняється від оплати житлово-комунальних послуг, отриманих ним до укладення відповідного договору.

(34) Згідно з частиною другою статті 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» за бажанням споживача оплата житлово-комунальних послуг може здійснюватися шляхом внесення авансових платежів згідно з умовами договору про надання відповідних житлово-комунальних послуг.

(35) Відповідно до частини третьої статті 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» дієздатні особи, які проживають та/або зареєстровані у житлі споживача, користуються нарівні зі споживачем усіма житлово-комунальними послугами та несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями з оплати житлово-комунальних послуг.

(36) Згідно з частиною четвертою статті 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» структура плати виконавцю комунальної послуги визначається згідно з договором про надання відповідної комунальної послуги, укладеним за вимогами цього закону.

(37) Відповідно до абзацу другого частини четвертої статті 9 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживач щомісяця (або з іншою періодичністю, визначеною договором) вносить однією сумою плату виконавцю комунальної послуги (крім послуг з постачання та розподілу природного газу та електричної енергії), у тому числі якщо вона складається з окремих складових, передбачених відповідним договором, укладеним відповідно до цього Закону. При цьому виконавці комунальних послуг забезпечують деталізацію інформації щодо складових плати у рахунках споживачів.

(38) Ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.

(39) Пунктом 2 частини третьої статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування належать, зокрема встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.

(40) Відповідно до положень статті 13 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать, зокрема

встановлення тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення (крім тарифів на ці послуги, які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг).

(41) Рішенням виконавчого комітету Боярської міської ради Київської області від 28.02.2023 № 4/4 «Про встановлення тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення комунальному підприємству «Боярка-Водоканал» Боярської міської ради для споживачів Боярської міської територіальної громади» вирішено:

- встановити комунальному підприємству «Боярка-Водоканал» Боярської міської ради економічно обґрунтовані тарифи на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення **для споживачів Боярської міської територіальної громади на 2023 рік**, згідно додатку 1;
- встановити КП «Боярка-Водоканал» економічно обґрунтовані тарифи на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення **для споживачів Боярської міської територіальної громади на 2023 рік**, у разі відсутності вузлів розподільного обліку холодної та гарячої води, згідно додатків 2 та 3;
- КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» **застосовувати для населення** тарифи на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення на рівні тарифів, що застосовувалися станом на 24 лютого 2022 року, затверджені рішенням виконавчого комітету від 09.09.2021 року № 4/9, а саме:
 - на централізоване водопостачання – 27,05 грн/м³ (без ПДВ) або 32,46 грн/м³ (з ПДВ);
 - на централізоване водовідведення – 24,94 грн/м³ (без ПДВ) або 29,93 грн/м³ (з ПДВ)».

(42) Отже, послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надається на платній основі та в розумінні абзацу тридцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.

4.2.5. Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)

(43) Єдиними учасниками ринків послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах Боярської міської ТГ Фастівського району Київської області є:

- продавець (виконавець) – КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», яке включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – Київська область;
- покупці (споживачі) – фізичні особи, які отримують від КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах Боярської міської ТГ Фастівського району Київської області.

4.3. Визначення товарних меж ринку

(44) У пункті 1.3 Методики визначено, що *товар* – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

(45) *Товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(46) Згідно з пунктами 5.1 та 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за

звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(47) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(48) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

(49) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є стандартизованими, оскільки мають схожі характеристики.

(50) Споживач може отримати вказані послуги лише у суб'єкта господарювання, який їх надає виключно в межах балансової належності мереж водопостачання та водовідведення.

(51) Враховуючи споживчі, технічні, експлуатаційні властивості та характеристики, умови використання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також умови їх надання, вони не мають аналогів та не можуть бути замінені іншими послугами.

(52) Отже, централізоване водопостачання та централізоване водовідведення є послугами, які не мають замінників, а відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива.

(53) За таких обставин, товарними межами ринків за показниками взаємозамінності, подібності призначення споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та не мають товарів - замінників.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(54) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

(55) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(56) Як вже було зазначено вище, КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – Київська область.

(57) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

(58) Отже, територіальними (географічними) межами ринків послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія Боярської міської ТГ Фастівського району Київської області, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Підприємства.

4.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

(59) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.

(60) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(61) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.

(62) Протягом періоду з вересня 2021 року (дата рішення виконавчого комітету Боярської міської ради Київської області від 09.09.2021 № 4/9 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які надаються КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» для споживачів Боярської міської територіальної громади) по серпень 2023 року КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у територіальних межах Боярської міської ТГ Фастівського району Київської області, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Підприємства.

(63) Часовими межами досліджуваних ринків визначено період з **вересня 2021 року по серпень 2023 року**, тобто проміжок часу, протягом якого незмінними залишались структура ринків, співвідношення попиту і пропозицій на них.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

(64) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(65) Згідно із положеннями статті 1 Закону України «Про природні монополії» *природна монополія* – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(66) Частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» визначено, що

відповідно до цього закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(67) Отже, ринки в даній сфері діяльності знаходяться в стані природної монополії, характерні ознаки якого визначені в абзаці першому частини другої статті 1 зазначеного закону.

(68) Внаслідок технологічних особливостей централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) водопровідних та каналізаційних мереж, конкуренція на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – відсутня, тому потенційні конкуренти у Підприємства відсутні.

4.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

(69) У пункті 1.3 Методики визначено, що *бар'єри вступу на ринок* – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

(70) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(71) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

(72) Враховуючи викладене, КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» в територіальних межах водопровідних та каналізаційних мереж, які належать на праві власності, користуванні (обслуговуванні, управлінні), не має конкурентів на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а відтак споживачі даних послуг не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

(73) Згідно із положеннями статті 1 Закону України «Про природні монополії» *природна монополія* – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(74) Як було зазначено вище, КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – Київська область.

(75) Відповідно до пункту 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» діяльність у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення підлягає ліцензуванню.

(76) Бар'єрами вступу на ринки послуг з централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів (ліцензії), побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

(77) При цьому, внаслідок технологічних особливостей ринків послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, конкуренція на них відсутня.

4.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(78) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(79) Таким чином, КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» у період з **вересня 2021 року по серпень 2023 року** в територіальних межах водопровідних та каналізаційних мереж, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Підприємства та розташовані на території Боярської міської ТГ Фастівського району Київської області, має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(80) Діяльність у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення регулюється, зокрема:

- Законом України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» від 10.01.2002 № 2918-III (в редакції від 16.10.2020) (далі – Закон¹);
- Законом України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон²);
- Законом України «Про природні монополії» від 20.04.2000 № 1682-III (в редакції від 01.01.2022) (далі – Закон³);
- Державними санітарними нормами та правилами «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400 та зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 01.06.2010 за № 452/17747 (далі – ДСанПіН 2.2.4-171-10);
- Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII (в редакції від 19.08.2022) (далі – Закон⁴);
- Законом України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» від 14.05.2015 № 417-VIII (в редакції від 10.06.2018) (далі – Закон⁵);
- Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (далі – Правила № 690).

(81) Частиною першою та третьою статті 14 Закону² визначено, що **за рішенням співвласників багатоквартирного будинку, прийнятим відповідно до закону, з виконавцем відповідної комунальної послуги** (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії) **укладається договір про надання комунальних послуг**, а саме:

- **індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем**, що укладається кожним співвласником багатоквартирного будинку самостійно, за умови що співвласники прийняли рішення про вибір відповідної моделі організації договірних відносин та дійшли згоди з виконавцем комунальної послуги щодо розміру плати за обслуговування внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку;
- колективний договір, що укладається від імені та за рахунок усіх співвласників багатоквартирного будинку управителем або іншою уповноваженою співвласниками особою;

- договір про надання комунальних послуг з колективним споживачем, що укладається з об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку або іншою юридичною особою, яка об'єднує всіх співвласників такого будинку та в їхніх інтересах укладає відповідний договір.

(82) Співвласники багатоквартирного будинку (об'єднання співвласників багатоквартирного будинку) **самостійно обирають одну з моделей організації договірних відносин, визначених цією частиною, за кожним видом комунальних послуг** (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії).

(83) Індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем укладається між співвласником багатоквартирного будинку та виконавцем відповідної комунальної послуги (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії).

(84) Виконавець комунальної послуги за таким договором забезпечує відповідність кількісних та якісних характеристик послуги встановленим нормативам на межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку та інженерно-технічних систем приміщення споживача.

(85) В той же час, згідно з абзацом першим і другим пункту 35 Правил № 690 визначено, що плата за послуги, абонентське обслуговування та плата за технічне обслуговування і поточний ремонт внутрішньобудинкових систем централізованого водопостачання та водовідведення багатоквартирного будинку вноситься споживачем виконавцю щомісяця однією сумою в порядку та розмірах, визначених договором. При цьому виконавець забезпечує деталізацію інформації щодо структури плати у рахунках споживачів.

(86) У разі коли співвласники багатоквартирного будинку самостійно не обрали однієї з моделей організації договірних відносин, визначених частиною першою статті 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», та/або не дійшли згоди з виконавцем про розмір плати за обслуговування внутрішньобудинкової системи централізованого водопостачання та водовідведення, плата виконавцю за індивідуальним договором складається з плати за послуги та плати за абонентське обслуговування.

6. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

(87) На адресу Відділення надходили звернення від мешканців будинків *«інформація доступ до якої обмежено»* (далі – Мешканці Будинків) від 23.02.2023 б/н (вх. Відділення від 03.03.2023 № 60-14/62-М), від 23.02.2023 б/н (вх. Відділення від 03.03.2023 № 60-14/63-Г), від 23.02.2023 б/н (вх. Відділення від 03.03.2023 № 60-14/64-Ш) та від 23.02.2023 б/н (вх. Відділення від 03.03.2023 № 60-14/65-М) щодо відмови КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» від укладання індивідуальних договорів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (далі – Звернення).

(88) Оскільки повідомлена у Зверненнях інформація могла свідчити про можливі ознаки порушення в діях КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, та мати негативні наслідки для значного кола споживачів, Відділенням були здійснені заходи державного контролю за дотриманням КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» законодавства про захист економічної конкуренції, за результатами якого встановлено наступне.

(89) 23.12.2021 Мешканцями Будинків були прийняті рішення (оформлені протоколами від 23.12.2021 б/н) про визначення моделі організації договірних відносин із КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» по наданню послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (далі – Послуги), а саме:

- договір про надання комунальної послуги з централізованого водопостачання та водовідведення укладається з виконавцем кожним співвласником багатоквартирного будинку самостійно (індивідуальний договір);
- виконавець забезпечує відповідність кількісних та якісних характеристик послуги встановленим нормативам на межі централізованих інженерно-технічних систем постачання послуги виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку;
- до плати виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором не включається плата за обслуговування внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку, що забезпечують постачання відповідної комунальної послуги.

(90) Листами від 26.09.2022 б/н Мешканці Будинків проінформували КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» про прийняті рішення та необхідність невідкладно вжити заходів для укладання індивідуальних договорів на Послуги із Мешканцями Будинків.

(91) Листами *«інформація доступ до якої обмежено»* КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» повідомило Мешканцям Будинків про те, що обов'язковою умовою при укладанні договору про надання Послуг згідно з Правилами № 690 є характеристики вузлів комерційного обліку води. Саме власник чи балансоутримувач будинку [товариство з обмеженою відповідальністю «Житлосервіс-Солом'янка» (далі – ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка»)] є відповідальним за вузли комерційного обліку води та до припинення чи скасування дії воєнного стану (до введення в дію Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг) проводить розрахунки за споживанням мешканцями багатоквартирного будинку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Наразі для КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» не встановлені тарифи на абонентське обслуговування та обслуговування внутрішньобудинкових мереж, на перегляд яких чи встановлення нових накладено мораторій під час дії воєнного стану. Тому, **перегляд форми діючих договірних відносин**, укладених до 01.05.2022, **під час дії воєнного стану є недоцільним** та таким, що суперечить нормативним актам.

(92) Листом від 25.08.2023 № 01-8/307 (вх. Відділення від 30.08.2023 № 60-01/2909) КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» також повідомило Відділення, що станом на 25.08.2023 між Мешканцями Будинків та КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» індивідуальні договори про надання Послуг не укладались, зокрема через те, що ***укладання індивідуальних договорів можливе лише за умови, що Мешканці Будинків прийняли рішення про вибір відповідної моделі організації договірних відносин та дійшли згоди з виконавцем комунальної послуги (у особі КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») щодо розміру плати за обслуговування внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку.***

(93) Водночас КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» вказує про те, що послуга з обслуговування внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку може надаватися споживачу будь-якою організацією (зокрема із обслуговуючою компанією) з якою буде укладено відповідний договір.

(94) Необхідно зазначити, що пунктом 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 № 502 «Деякі питання регулювання діяльності у сфері комунальних послуг у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану» визначено, що протягом дії воєнного стану в Україні, але не раніше завершення поточного опалювального періоду, рекомендувати органам, уповноваженим встановлювати тарифи, **не підвищувати**

тарифи на теплову енергію (її виробництво, транспортування та постачання), у тому числі тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, **централізованого водопостачання та централізованого водовідведення** для населення та застосовувати їх до споживача (населення) на рівні тарифів, що застосовувалися станом на 24 лютого 2022 року.

(95) Однак положення вказаної постанови Кабінету Міністрів України, зокрема, **стосується саме зміни тарифів на Послуги, а не встановлення розміру плати за абонентське обслуговування.**

(96) Також необхідно зазначити, що відповідно до пункту 11 частини першої статті 1 Закону² плата за абонентське обслуговування - платіж, який споживач сплачує виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальних послуг або за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії), що включає витрати виконавця, пов'язані з укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спжиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), крім випадків, визначених цим законом, а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води).

(97) В той же час, згідно з абзацом п'ятим частини третьої статті 14 Закону² у разі укладення індивідуального договору з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем у багатоквартирному будинку, управління яким здійснює управитель, до договору про надання послуг з управління багатоквартирним будинком вносяться зміни в частині зменшення кошторису витрат на утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території на суму витрат на утримання, обслуговування та поточний ремонт внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку, що забезпечують надання відповідної комунальної послуги.

(98) При цьому, пунктом 1 (розділу Загальні питання) Правил № 690 визначено, що ці правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати Послуги, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.

(99) Пунктом 14 (розділу Порядок надання послуг) Правил № 690 визначено, що Послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання Послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону².

(100) Положеннями пунктів 45 та 47 (розділу Права та обов'язки споживача) Правил № 690 визначено, що споживач має право на обрання однієї з моделей організації договірних відносин з виконавцем.

(101) Індивідуальний споживач зобов'язаний укласти договір у порядку і випадках, визначених законом (у тому числі з урахуванням рішення співвласників багатоквартирного будинку щодо обраної моделі договірних відносин у багатоквартирному будинку).

(102) Підпунктом 5 пункту 50 (розділу Права та обов'язки виконавця) Правил № 690 зазначено, що виконавець зобов'язаний готувати, укладати та переукладати із споживачем договір відповідно до обраної співвласниками моделі договірних відносин.

(103) При цьому, дії КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» щодо відмови Мешканцям Будинків в укладанні індивідуальних договорів на Послуги можуть призвести до негативних наслідків для Мешканців Будинків та ущемлювати їх інтереси, виходячи з наступного.

6.1. ВИНИКНЕННЯ ЗАБОРГОВАНOSTІ ЗА ПОСЛУГИ

(104) Відповідно до пунктів 16, 17, 19 - 21 та 23 колективних договорів «інформація доступ до якої обмежено» про надання Послуг (далі – Колективні договори), які укладені з Мешканцями Будинків в особі ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка» (для кожного будинку окремо) розрахунковим періодом для оплати Послуг є календарний місяць. Рахунки на оплату послуг формуються виконавцем (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») на основі показань вузлів комерційного обліку з урахуванням показань вузлів розподільного обліку відповідно до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» та надаються уповноваженій особі (ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка») не пізніше ніж за 10 календарних днів до граничного строку внесення плати за Послуги.

(105) Обсяг спожитих Послуг визначається за показаннями вузла комерційного обліку, взятого виконавцем (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») на абонентський облік. Зняття показань вузла (вузлів) комерційного обліку здійснюється щомісяця з 10 по 15 числа поточного місяця виконавцем (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») у присутності уповноваженої особи (ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка»), крім випадків коли зняття таких показань здійснюється виконавцем (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») за допомогою систем дистанційного зняття показань.

(106) Уповноважена особа (ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка») щомісяця здійснює розподіл наданих виконавцем (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») обсягів Послуг, визначених за допомогою вузла комерційного обліку, з урахуванням показань вузлів розподільного обліку між споживачами. Обсяг наданих послуг з централізованого водовідведення визначається на рівні обсягів спожитих споживачами послуг з централізованого водопостачання та постачання гарячої води. Обсяг споживання наданих послуг для споживачів, у яких відсутні вузли розподільного обліку, визначається розрахунково відповідно до методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг.

(107) Згідно з пунктами 27 та 28 Колективних договорів уповноважена особа (ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка») відкриває поточний рахунок із спеціальним режимом використання для здійснення споживачами оплати за спжиті Послуги. Кошти за Послуги, перераховані споживачами на поточний рахунок із спеціальним режимом використання, перераховуються уповноваженою особою (ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка») виконавцеві (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ»).

(108) Отже, Мешканці Будинків, за відсутності індивідуальних (прямих) договорів про надання Послуг здійснюють сплату за такі послуги на рахунок ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка», яке в свою чергу вже перераховує кошти КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» відповідно до умов Колективних договорів.

(109) Таким чином, на думку Мешканців Будинків, можливе виникнення ситуації, коли ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка» отримавши кошти від Мешканців Будинків за спжиті Послуги, замість своєчасного перерахунку їх КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» відповідно до вимог Колективних договорів, спрямує такі кошти на інші поточні зобов'язання, що

може призвести до виникнення заборгованості за Послуги у звітному періоді.

(110) Листом від 28.10.2022 № 01-8/244 КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» повідомляла Мешканців Будинків про те, що ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка» станом на кінець жовтня 2022 року має перед КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» заборгованість в сумі **«інформація доступ до якої обмежено»**, яка, у разі її несплати, буде стягуватися в судовому порядку.

(111) В той же час, оскільки Мешканці Будинків не приймають безпосередню участь у знятті показань вузла комерційного обліку та передачі показань вузлів розподільного обліку спожитих ними Послуг до КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», Мешканці Будинків не можуть належним чином контролювати правильність (достовірність) проведених ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка» нарахувань за Послуги та подальшої їх оплати на користь КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ».

(112) Листом від 23.06.2023 б/н (вх. Відділення від 11.07.2023 № 60-01/2351) **Мешканці Будинків зазначили**, що не укладання індивідуальних договорів ущемляють їх інтереси внаслідок наступних обставин.

(113) З огляду на те, що заборгованість ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка» перед КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» виникає постійно, адже Мешканці Будинків та мешканці інших будинків по вулиці Братів Чмілів у с. Тарасівка Фастівського району Київської області своєчасно не розраховуються за спожиті ними Послуги, **Мешканці Будинків вважають**, що в будь-який момент КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» може припинити надання їм Послуг.

(114) Вказані обставини не влаштовують Мешканців Будинків, у зв'язку з чим останніми було вирішено перейти на індивідуальні договори з КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», **«щоб не жити з постійним ризиком припинення водопостачання та не перейматися про те, чи вдасться в черговий раз обслуговуючій організації знайти кошти для погашення боргу або укласти із КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» договір на реструктуризацію»**.

(115) При цьому, Мешканці Будинків зазначають, що це їх **право** самостійно визначати модель організації договірних відносин з виконавцем Послуг, а виконавець, який має ознаки монопольного становища на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, не має права відмовляти Мешканцям Будинків в укладенні з ними індивідуальних договорів.

6.2. НАРАХУВАННЯ ПЕНІ ТА СТЯГНЕННЯ ЗАБОРГОВАНOSTІ ЗА ПОСЛУГИ

(116) Відповідно до пунктів 25, 35 та 42 Колективних договорів у разі несвоєчасного здійснення платежів за послуги споживач сплачує пеню в розмірі 0,01 відсотків, але не більше як 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу. **Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за Послуги.**

(117) Виконавець (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») має право звертатися до суду в разі порушення споживачами умов договору. Виконавець (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») за наявності заборгованості за спожиті Послуги звертається з претензією (позовом) до відповідного споживача, який, за інформацією, що надана уповноваженою особою (ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка») на письмовий запит виконавця (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ»), не виконав належним чином зобов'язання з оплати Послуг.

(118) Враховуючи відсутність у Мешканців Будинків індивідуальних договорів з

КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» та враховуючи, що інформацію про боржників КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» отримує саме від ТОВ «Житлосервіс-Солом'янка», можливе виникнення ситуацій щодо передчасного нарахування КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» пені на суму боргу та подальшого примусового стягнення такої заборгованості та пені у судовому порядку (тобто до з'ясування всіх дійсних обставин виникнення заборгованості та отримання відповідної інформації безпосередньо від Мешканців Будинків).

6.3. ПРИПИНЕННЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ

(119) Пунктом п'ятим частини першої статті 8 Закону² визначено, що виконавець комунальної послуги має право припинити/зупинити надання комунальних послуг, у разі їх неоплати або оплати не в повному обсязі, в порядку і строки, встановлені законом та договором, крім випадків, коли якість та/або кількість таких послуг не відповідають умовам договору.

(120) Частиною четвертою статті 26 Закону² визначено, що виконавець комунальної послуги (крім послуг з постачання та розподілу електричної енергії та природного газу) **має право обмежити (припинити) надання відповідної комунальної послуги її споживачу** незалежно від обраної моделі організації договірних відносин, у разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті комунальні послуги протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця. Таке **попередження надсилається споживачу** не раніше наступного робочого дня після спливу граничного строку оплати комунальної послуги, визначеного законодавством та/або договором про надання відповідної комунальної послуги.

(121) Обмеження (припинення) надання відповідної комунальної послуги здійснюється виконавцем у присутності представника особи, яка здійснює технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку, що забезпечують надання відповідної комунальної послуги, а також управителя або посадової особи чи працівника об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, якщо управління багатоквартирним будинком здійснюється відповідно управителем або об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку. Неприбуття зазначених осіб, які заздалегідь були попереджені виконавцем про день та час здійснення обмеження (припинення) надання комунальної послуги, не є перешкодою для здійснення виконавцем обмеження (припинення) надання комунальної послуги споживачу.

(122) Згідно з пунктами 41, 43 - 47 Колективних договорів виконавець (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») має право обмежити (припинити) надання Послуг споживачеві у разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті Послуги протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ»). Обмеження (припинення) надання Послуг здійснюється відповідно до частини четвертої статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

(123) Для обмеження (припинення) надання Послуг споживачеві (у разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті Послуги виконавець (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») надсилає споживачеві попередження про те, що у разі непогашення ним заборгованості за спожиті Послуги протягом 30 днів з дня отримання попередження, надання йому Послуг може бути спочатку обмежено, а потім припинено.

(124) У разі непогашення споживачем заборгованості протягом 30 днів з дня отримання попередження виконавець (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ») має право обмежити (припинити) надання Послуг споживачеві. Обмеження (припинення) надання Послуг не є підставою для розірвання договору.

(125) Надання Послуг відновлюється у повному обсязі протягом наступного дня з дати повного погашення заборгованості за фактично спожиті Послуги чи з дати укладання угоди про реструктуризацію такої заборгованості. Витрати виконавця (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ»), пов'язані з відновленням надання Послуг споживачеві, підлягають відшкодуванню за рахунок споживача відповідно до кошторису витрат на відновлення надання Послуг, складеного виконавцем (КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ»).

(126) Враховуючи відсутність у Мешканців Будинків індивідуальних договорів з КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» передбаченого у таких випадках терміну на погашення заборгованості (30 днів з дня отримання попередження) може бути недостатньо та можливе виникнення ситуацій щодо передчасного припинення надання Послуг Мешканцям Будинків (тобто до з'ясування всіх дійсних обставин виникнення заборгованості та отримання відповідної інформації безпосередньо від Мешканців Будинків), що може ущемлювати інтереси споживачів з огляду на відсутність укладеного індивідуального договору.

7. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ

(127) Наслідками відсутності між Мешканцями Будинків та КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» індивідуальних договорів може бути виникнення у цих споживачів спочатку заборгованості за Послуги та передчасне нарахування пені на суму боргу, в подальшому можливе примусове стягнення такої заборгованості та пені у судовому порядку, що в підсумку призведе до припинення надання Послуг Мешканцям Будинків та сплати ними коштів для відновлення надання таких послуг.

(128) При цьому, як було зазначено вище, Мешканцями Будинків 23.12.2021 прийняті рішення (оформлені протоколами від 23.12.2021 б/н) про визначення моделі організації договірних відносин із КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» по наданню Послуг, а саме:

- договір про надання комунальної послуги з централізованого водопостачання та водовідведення укладається з виконавцем кожним співвласником багатоквартирного будинку самостійно (індивідуальний договір);
- виконавець забезпечує відповідність кількісних і якісних характеристик послуги встановленим нормативам на межі централізованих інженерно-технічних систем постачання послуги виконавцю та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку;
- до плати виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором не включається плата за обслуговування внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку, що забезпечують постачання відповідної комунальної послуги.

(129) Постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 затверджено:

- типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем;
- типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових систем);
- типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
- типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
- типовий колективний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(130) Згідно з пунктом 1 зазначеного типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення **(без обслуговування внутрішньобудинкових систем)** цей договір є **публічним договором приєднання**, що укладається з метою надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення індивідуальному споживачу. Даний договір вважається укладеним через 30 днів з моменту розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або веб-сайті виконавця.

(131) Відтак, у КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» відсутні правові підстави для відмови споживачам Послуг в укладанні індивідуальних договорів.

(132) Отже, дії КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», які полягають у відмові від укладання індивідуальних договорів про надання Послуг, можуть призвести до ущемлення інтересів таких споживачів.

(133) Такі дії КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринках Послуг в територіальних межах водопровідних та каналізаційних мереж, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Підприємства та розташовані на території Боярської міської ТГ Фастівського району Київської області, адже в такому випадку його споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця таких послуг.

(134) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідних ринках і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо придбання таких послуг, інакше ніж у КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», вищезазначені дії можуть призвести до настання негативних для споживачів наслідків.

(135) *Таким чином, дії КП «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ», які полягають у відмові від укладання індивідуальних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах Боярської міської територіальної громади Фастівського району Київської області, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Підприємства, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цих ринках.*

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає наступні обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Комунальному підприємству «БОЯРКА-ВОДОКАНАЛ» Боярської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи **«інформація доступ до якої обмежено»**) припинити дії, які містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом

укладання індивідуальних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у встановленому Законом України «Про житлово-комунальні послуги» та Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 порядку.

Про результати розгляду рекомендацій письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у **двомісячний строк** з дня їх отримання, із наданням підтвердних документів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

**Голова адміністративної колегії -
голова відділення**

О. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ